

gospodarske, obrtniške in narodne

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 7. maja 1862.

Varovajte gojzde in redite les.

Z odkritosrčnim klicom se, dragi deželjanje, k vam obrnem in vam živo priporočam: Varite gojzde in redite les, dokler je še čas, če hočete neprecenljivi kapital za se in za svoje otroke v dobrem stanu obdržati in z lesorejo vrednost gojzda pomnožiti. Potreba gojzdnih pridelkov in njih prijetnosti, ki so s posestvom v zvezi, so lastnikom že od nekaj želje budile, da so si drv, stelje in pašnikov za gospodarstvo ohranili. Ali ne bomo tudi mi tega, kar je nam drago in potrebno, tudi svojim unukom in naslednikom privoščili, in gojzde, kolikor je moč, tudi v njih korist obdržali?

Ljubezen do domovine in dolžnost za svoje naslednike skrbeti, naj slehernega domoljuba naganja, da skrbi za ohranjenje in zaplodbo gojzdov kolikor le more. Saj dobro veste, dragi kmetovavci, da je gojzd ravno tako potreben del gospodarstva, kakor polje in travniki. Iz gojzda dobivate za vse potrebe lesa in drv, dobivate stelje in klaje za živino, in če pa, kar od več iz gojzda dobivate, prodaste, vam tudi več ali manj dobička vrže. Nepotrebno je skorej še opominjati vas, da veliko fabrik in kupčij, ki se z izdelovanjem lesenih reči pečajo in v katerih prav obilo ljudi od zaslužka živi, na gojzdnem gospodarstvu stoji.

Tega vas pa moram še posebno opomniti, da je med gojzdnim in poljskim posestvom velik velik razloček. Polje zna lastnik vsako leto po previdnosti svoji obdelati, obsejati in obsaditi, požeti in naslednje leto spet z drugimi sadeži obsejati. Poljodelec gospodari sam za se, in ni za svoje kmetovanje, ako se mu dobro ne obnese, nikomur odgovoren. Kakor obdelovanje, tak pridelek; slabejše ko polje obdela, tem manj se mu obnese; kdor slabo kmetuje, pride sčasom na beraško palico; drug priden in umen kmetovavec pa ga kupi in popravi tako spet, kar je uni zanemaril.

Gojzd ima pa vse druge lastnosti. Gojzdni posestnik žanje po navadi to, kar so njegovi predniki sejali ali za-nj prihranili; on mora, če ima vést, za obvarovanje gojzda skrbeti in misliti, da bo tudi kaj prida svojim naslednikom zapustil. Zato mora tako gospodariti, da se sedanji in prihodnji uživavci v lesoreji delijo, zakaj vsako nerédno gospodarstvo naslednikom škodo dela. Res je, da se v gojzdu les vsako leto seče; toda treba je, da se na tisti kraj, kjer so se drevesa posekale, druge posejejo ali posadijo. Zato morajo v gojzdu drevesa razne starosti biti, to je, najmlajše do najstarejših in se tako vrstiti, da se vsako leto ene sekajo, druge pa sejejo ali sadé, in da prostor, kjer so se nekatere posekale, prazen ne ostane, ampak se brž z drugimi nadomesti.

Če se iz kakega gojzda več lesa izseka, kakor ga doraste, in če se goli kraj z drugim zarodom ne nadomesti, se gojzdni kapital ali gojzdni pridelek zmanjša in več ali manj škode gojzdnim posestnikom naklone. Pa še nekaj družega. Vsako prehudo in nečimerno sekanje gojzdnega lesa povišuje gojzdno škodo od leta do leta bolj. V tej primeri pa kakor gojzdi zginjujejo, se podnebje (klima) cele okolice in rodovitnost njena na slabo obrača; vlaga

zemlje se zmanjšuje, hude vremena s točo vred bolj razsajajo in še več družih nadlog se le preočito kaže. In zato, ker škoda taka zadeva cele dežele, mora vlada skrbeti, da se gojzdi ne pokončujejo kakor bi kdo hotel, in za to so postave za gojzdnarstvo. Tu je tedaj velik razloček med poljskim in gojzdnim posestvom.

Kdor nezumno in neusmiljeno les v svojem gojzdu seka in za nasetev ali nasaditev golih pleš ne skrbi, ta je onemu kmetovavcu enak, ki brez oranja, gnojenja in sejanja bogato in brzno žetev od svojega polja pričakuje, ali pa tistemu dnarnemu človeku, ki svojega kapitala ne poklada na obresti (činže), ampak ga na kupu shranjenega drži in tako dolgo vživa, dokler ne izprazne mošnje popolnoma. Kter pameten človek ne bo takega vinorejca imenoval neumnega in slabega gospodarja, kateri stare in nerodovitne trte v vinogradu ne nadomestuje z novimi rodovitnimi, in sebi in poznejim vinorejcom borno prihodnost napravlja?

Kdor pa gole pleše z mladino zasaja, ta skrbi za svoje potomce ravno tako kakor za se, in ohrani svoj les v dobrem stanu; kdor tako ravná, vleče zmiraj gotov dobiček iz svojega gojzda, pa zavarjuje zraven tega tudi svoj gojzdni kapital.

V umnem gospodarjenju gojzdov in v pridnem zasajanju golih pleš, imajo tudi občine (soseske) kakor posestniki večih ali manjših gojzdov, svoje lepe obresti od njih, če si le prizadevajo, les pomnožiti za domačo rabo in za prodaj.

Očitna skušnja, kako dim pod milim nebom odvrča slano.

Iz Vipave 4. maja. * Slana, ki je v Ajdovšini proti Gorici pred ta dan posmodila sadje in trto, je žugala tudi nam 16. dan p. m. s to nesrečo. Naš župan gosp. Žvokelj, pameten in skrben mož, pošlje brž povelje v vseh 5 vasi, ki so pod njegovo županijo, naj ponoči ob eni uri vsi zemljišni posestniki zakurijo pod milim nebom, da se dim vleže po dolini in slano odvrne. Vsi ubogajo, zažgejo rožje iz nogradov, nekteri že o polnoči, in dim se vleže čez dolino kakor megla čez Vašo Ljubljano, in škode smo se večidel obvarovali; čeravno je mraz perje osmodil, zarodu ni skor nič škodoval. Ko tedaj Ajdovščani in drugi žalujejo nad popolnoma posmojeno trto, mi Boga hvalimo in pametnega župana, da smo se rešili te nadloge. Zapomnite si pa vsi: kaj dim koristi zoper slano; al tu veljá, da vsi sosedje zanetijo ogenj!

Dobro potrjeni Geisovi magnetični bruski.

Spet je kmetijska družba v Ljubljani dobila nekoliko teh brusov za kose, srpe itd., ki se dobivajo v pisarnici in pa na vrtu družbinem, in sicer: veliki Nr. 1 po 1 gold. 30 kr., manjši Nr. 2 po 1 gold., še manjši Nr. 2 po 75 kraje., najmanjši Nr. 4 po 50 kraje.